

Cand.scient.soc. Nanna Gersov
Tårnbystræde 3
2770 Kastrup

2007-03-18

Folketinget
Christiansborg
1240 København K

samt Familie- og Forbrugerminister Carina Christensen, minff@minff.dk med kopi til ordførerne, statsministeren, ligestillingsministeren m.fl.

Genetisk forældreskab tilsidesætter ægteskabet

Genetiske fædre uden relation til mor og barn ved fødslen, bør ikke have fælles forældremyndighed ved tvang. Det stempler børn som "uægte" fra fødslen og tvinger dem til en opvækst som skilsmissebørn uanset om moderen allerede inden fødslen danner par med en anden mand, som reelt bliver barnets far. Et barn født i ægteskab skal ikke tvinges til samvær med en mand, hvis eneste relation er genetisk. Den mand, som moderen er gift med ved fødslen, bør anerkendes som barnets far. Dette princip, som kendes tilbage fra Romerretten, og som anerkendes de fleste steder, hvor der er menneskelig civilisation, tilsidesættes af Regeringens forslag til Forældreansvarslov. Derfor bør de pågældende bestemmelser tages ud af forslaget.

Kære Familie- og Forbrugerminister Carina Christensen

Jeg ønsker hermed indtrængende at opfordre til, at fælles forældremyndighed kun kan pålægges forældre, som er enige herom ved barnets fødsel eller i det mindste kun forældre, som er gift eller bor sammen, når barnet fødes. Det svarer til den hidtidige retstilstand i den nugældende lovgivning bortset fra, at fælles forældremyndighed nu skal kunne etableres eller bibeholdes af retten imod den enes vilje.

En opfyldelse af dette ønske ville indebære udeladelse af stk.2 punkt 1 samt hele stk. 3 i lovforslagets § 6 samt udeladelse af stk. 3 i § 7. Det drejer sig med andre ord kun om små rettelser, som vil være uden betydning for lovens helhed. Men de vil være af stor principiel betydning for borgerne, idet der står nogle grundlæggende værdier på spil.

Vedtages disse punkter i loven, risikerer vi, at staten eksempelvis vil kunne give en genetisk far fælles forældremyndighed uanset at kvinden under graviditet og fødsel danner par med en anden mand, som således er den, der reelt fungerer som far til barnet. Selv når denne mand er gift med kvinden, vil en anden kunne påberåbe sig ret til fælles forældremyndighed, når visse - ikke særlig tydeligt formulerede krav - er opfyldt.

Et barn, som kunne have fået et helt almindeligt barneliv med to forældre, bliver således gjort til skilsmissebarn fra fødslen og vil skulle tilbringe megen tid udenfor hjemmet sammen med en voksen, som ikke er en del af familiens familie- og vennekreds. Derved rives barnet ud af familiens sammenhæng og får en mere perifær status i forhold til de øvrige børn, som forældrene barnet måtte få sammen.

Barnet får ikke mulighed for at få en relation til den far, det bor med, som var det den rigtige far. Barnet skal leve med bevidstheden om at være "uægte" og anderledes end de børn, hvor

begge forældre er deres rigtige genetiske ophav. Men tilkommer det staten at bestemme, hvornår i livet et barn skal have at vide, at far ikke er den "rigtige" far? Tilkommer det staten at sætte en kile ind imellem barnet og den sociale far? Er vi ikke her ude i en moralisme, som ikke hører til i et samfund, som kalder sig frisindet?

Er det klogt at betone det genetiske faderskab, når samfundsudviklingen går i retning af, at der bliver flere og flere børn, som er resultatet af kunstig befrugtning, adoption, nye parkonstellationer osv? Fertiliteten blandt mænd er faldende. Derfor vil mange fædre i fremtiden kun være sociale, men ikke genetiske fædre til de børn, som vokser op sammen med dem. Burde vi ikke acceptere denne kendsgerning frem for at påtvinge alle børn relationer til deres genetisk faderlige ophav?

Så vidtgående ændringer ville det være forkert at gennemføre uden en forudgående drøftelse i en bred kreds. En sådan drøftelse har ikke fundet sted, idet problemstillingen stort set ikke har været præsenteret i offentligheden. Debatten har fra alle sider handlet om, hvad der skulle ske efter samlivsbrud for at sikre barnet fortsat kontakt med begge forældre samt at sikre barnet en større rolle i afgørelserne. Men her er der ikke tale om samlivsbrud. Der er overhovedet ingen relation imelle far og barn på forhånd og heller ikke imellem moderen og den genetiske far.

Hvis der skal gennemføres ændringer på dette område, bør det først overvejes nøje – gerne i et udvalg af sagkyndige samt i offentligheden. Det drejer sig om nogle diskussioner, som vi ikke har haft i Danmark i de sidste ti år. Disse diskussioner må genoptages og vi må vurdere tingene i forhold til den udvikling, der siden er sket og den udvikling, vi ønsker.

Det handler også om de grundlæggende normer og værdier, vi har i samfundet. Fx: Hvad vil vi med ægteskabet? I hvilken grad vil vi respektere forskellige samlivsformer? Hvilken rolle vil vi tillægge det sociale faderskab overfor det genetiske?

Dette er mine umiddelbare tanker. Men der burde være tid til at langt flere fik lejlighed til at forholde sig til disse spørgsmål. Så meget tid er der ikke, før denne lov skal vedtages. Derfor foreslår jeg, at ovennævnte punkter i loven udgår. De har følgende ordlyd:

§ 6, stk 2, 1) den separerede mand ifølge anerkendelse eller dom anses som barnets far, eller

Stk. 3. Har forældrene været gift med hinanden inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel, har de fælles forældremyndighed.

§ 7, Stk. 3. Anses en mand for far til barnet ifølge anerkendelse eller dom, har forældrene fælles forældremyndighed, hvis de har eller har haft fælles folkeregisteradresse inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel.

Disse punkter vil sagtens kunne indføjes i loven på et senere tidspunkt. Men de behøver ikke at være med i den lov, som træder i kraft den 1. oktober 2007. Lad os få en kvalificeret vurdering først og lad os få en bred debat, hvor de, der berøres af loven, også får mulighed for at være med. Hvilke ønsker til lovgivningen har mon de unge singler, som tøver med at få børn? Mon ikke de kunne ønske sig lidt flere frihedsrettigheder i tilfælde af graviditet ud over

retten til fortrydelsespiller og abort? Jeg tror at den kommende forældremyndighedslov vil afskrække mange kvinder fra at få børn.

Jeg håber på et hurtigt og positivt svar.

Med venlig hilsen

Nanna Gersov

Uddybende om forslaget:

I den nuværende lovgivning er der fælles forældremyndighed, når barnet fødes i ægteskab eller når forældrene har afgivet erklæring om, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Langt de fleste vælger at have fælles forældremyndighed. I 2002 blev det muligt for ugifte forældre – på samme måde som for gifte – automatisk at få fælles forældremyndighed samtidig med, at faderskabet til deres barn registreres. Samtidig blev det også reglen, at fælles forældremyndighed automatisk videreføres efter separation og skilsmisse. Således er der sket en ligestilling af gifte og papirløst samlevende.

På denne baggrund var holdningen hos politikerne i 2005, at der nu var gjort nok på dette område. I stedet ønskede de at man overvejede lovændringer på nogle andre områder, men ikke i form af en fuldstændig og gennemgribende lovrevision.

I Kommissorium for udvalget om forældremyndighed og samvær af 9. marts 2005 nedsat af daværende familieminister Lars Barfoed, står der blandt andet følgende:

”Udvalget skal således ikke foretage en fuldstændig revision af lov om forældremyndighed og samvær, da en række områder allerede har været genstand for revision de senere år.”

Således var dette tema ikke med i ”Betænkning 1475 Barnets perspektiv” med udkast til forældremyndighedslov, da den udkom i maj 2006. Heri videreførtes den gældende lovgivning i kapitel 2, ”Indehavere af forældremyndighed”, bortset fra, at der blev mulighed for at retten kunne dømme til fælles forældremyndighed.

I stort set alt, hvad der siden er blevet sagt i offentligheden, har det fremgået, at det kun var bestemte delområder, som eventuelt skulle ændres. Det har Lars Barfoed sagt gang på gang. Ikke en eneste politiker har sagt i offentligheden, at man ville give tvungen fælles forældremyndighed til fædre, som aldrig havde boet sammen med barnet og som var helt uden nogen som helst form for tilknytning ud over det genetiske til barnet og moderen.

Hvis Regeringen ønsker disse ændringer, bør den melde det åbent ud i offentligheden og tage den efterfølgende debat. Spørgsmålet er også, om regeringspartierne og støttepartiet Dansk Folkeparti har baglandet i orden i denne sag. Der står intet på disse partiers hjemmesider om dette. Det er heller ikke med i den skriftlige politiske aftale indgået imellem alle partierne den 5. december 2006, men er åbenbart kommet med så sent i forløbet, at det kun er aftalt mundtligt.

Det kunne tyde på at Lars Barfoed blev presset til at tage dette punkt med – måske under trusler om at blive væltet som minister. Kort tid efter skete det alligevel, at han blev væltet af Dansk Folkeparti og oppositionen. Men da havde han også leveret varen – gået med til en Forældreansvarslov, som ligger milevidt fra, hvad man kunne forvente af en borgerlig konservativ minister og som nok også vil komme bag på mange af vælgerne, når den nye virkelighed åbenbarer sig for dem.

Lad os håbe, at det stadig er muligt at rette op på de forskellige urimeligheder i lovforslaget, som dukker op, når det nærlæses.